

„Stajerc“; napisane so bile dne 30. marca v uvodnem članku duhovniškega lista „Slovenca“...

„Klerikalna „Gospodarska zveza“ je imela v četrtak svoj občni zbor, o katerem je priobčil „Slovenec“ skrajno previdno sestavljeno poročilo. Pa vsa ta previdnost ne zakrije dejstva, da je „Gospodarska zveza“ bankrotna in da jo vlečejo klerikalci le naprej iz strahu, da pridejo sicer v „zadružni dom“ z omreženimi okni na Slovenskem trgu (to je: v ječo!). Vsaka branjevka na kmetih vè, da je podjetje, ki izkazuje čez 18 milijonov prometa, pa samo 2.250 K dobička, pri koncu, da je tako podjetje bankrotno in da je tudi izkazani dobiček le uspeh knjigovodske spretnosti in prav nič drugega. Pred par meseci je „Gospodarska zveza“ stala neposredno pred konkurzom in če so je klerikalci obvarovali konkurza s tem, da so iz deželne blagajne ukradli vse učiliški fond, je bilo s tem pomagano samo za trenutek. „Gospodarska zveza“ je podjetje, kateremu ni pomagati in ki pride gotovo tja, kjer je famozna klerikalna „mlekarška zveza“, ki leži kraj vseh storjenih goljufij na mrtvaški postelji.“ — („Slov. narod“, 1. aprila 1911).

Prvaške obljube. „Najnujnejša stvar bi bila hitra in popolna asanacija „Glavne posojilnice“ v Ljubljani. V tem oziru pa ravno liberalna stranka na Kranjskem nima baš srečne roke. Najprej je njeno glasilo oznanjalo urbi et orbi, da vlagatelji ne smejo ničesar izgubiti. To je bilo edino pravilno stališče; škodo naj trpe listi, ki bi lahko poslovanje načelstva nadzorovali, ne pa samo — dividende vlekli. Vlagatelji, bodisi majhen, srednji ali velik, mora reklami, izhajajoči od načelstva zavoda, verjeti. Nadzorovalne pravice in prilike vlagatelj nima; če se pa računski sklepi tako sestavljajo, kakor pri „Glavni posojilnici“, je to ne le škandal, nego tudi pravi pravcati zločin. Toda kaj dožive zdaj razočarani vlagatelji? G. dr. Triller je že izračunal, da srednji in večji vlagatelji (pri tej slovenski „Glavni posojilnici“) izgube najmanj 50% svojih vlog. To je jako prijeten prihod za Veliko noč! Tako torej! Najprej so liberalni listi trobentali: „Zasebno premoženje zadružnikov „Glavne posojilnice“ v Ljubljani znaša gotovo najmanj nekaj milijonov kron. Otročje (!) je govoriti v tem položaju o možnosti kake izgube vlagateljev. Tri mesece pozneje pa dr. Triller že oznanja žalostno vest, da izgube vlagatelji najmanj 50% svojih vlog. Gospodje! Ali je to pošteno? Govorite, ali ste lagali meseca decembra 1910, ali pa lažete zdaj? Tertium non datur!“ — („Slovenec“, št. 76, 3. aprila 1911).

Prvaško gospodarstvo s tujim denarjem. „Hranilne vloge pri falirani „Glavni posojilnici“ v Ljubljani so se obrestovale za navadnega rezeža po 4%, in ni zameriti onim, ki so se dali po tej vabi speljati na led ter so

nesli svoje težko prisluženec v to posojilnico obrestonosno naložiti. Šele ob proglašitvi konkurza nad to posojilnico pa je izvedela širša javnost, da obrestna mera pri tej posojilnici ni bila za vse hranilne vloge enaka in da je včasih tudi presegala 6%. Med temi srečnejši, ki so jim njih hranilne vloge tako izredno visoko obrestovale, so zastopani tudi razni denarni zavodi, na čelu jim liberalna „Zadružna zveza“ v Celju. Da so šli ti veliki denarni zavodi na ta lim, to nam je nerazumljivo! Po našem mnenju bi bila morala zahteva po hranilnih vlogah, združena z obetanjem tako visokega obrestovanja, vendar pri dotičnih denarnih zavodih vsaj sum vzbuditi, da tu ne more vse v redu biti. Po našem mnenju so se morali tem odborom vendar kaki dvom o reelnosti te kupčije porajati in če so v kljub temu riskirali visoke hranilne vloge, naj zdaj tudi kaj izgubijo. Jasno je, da so ti (prvaški) denarni zavodi, ki so proti tako izredno visokim obrestim vlagali velikanske svote pri „Glavni“, sokrivi njenega strahovitega poloma.“ („Slovenec“, 75. št., 1. aprila 1911, 6. stran).

Kje so veleizdajalci? Ob priliki slavnosti italijanskega kraljevstva napisal je ljubljanski slovensko-narodni list „Jutro“ besede, ki so naravnost neverjetne. Tako piše, da nas opozarja italijanski jubilej na združenje jugoslovanskih dežel, ki zdaj pod tujim gospodstvom trpijo in imenuje Ljubljano „naš Rim“. Z drugimi besedami povedano: slovenski prvaki hočejo današnjo Avstrijo razbiti, hočejo uresničiti neko novo jugoslovansko državo, ki ne bi bila več pod „tujim gospodarstvom“ Habsburžanov in katere središče bi bila marostarska Ljubljana. In takim hujskačem naj bi sledilo slovensko ljudstvo po Stajerskem in Koroškem?!

Za 1. aprila si je dovolil klerikalni „Grazers Volksblatt“ neumno šalo; pisal je namreč, da so v Gradcu odkrili velikanski škandal in da so prizadeti celo uslužbenci mestne policije. Seveda je bilo vse to poročilo iz trte izvit. Nekateri slovenski listi pa so bili tako neumni, da so se pustili za nos voditi. Tako je n. pr. ljubljanski „Slovenec“ navdušen prinesel to novico. Zanimivo pa je, da „Slovenec“ do danes še ni imel toliko poštenosti v sebi, da bi svojo neumnost priznal in svoje poročilo popravil. V „boju proti nemštvi“ je prvaki klerikalcem pač tudi smradljiva laž dovoljeno sredstvo. Namen posvečuje sredstva po morali „sv.“ Liguorija.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Izjava.

V 13. številki „Slovenskega gospodarja“ z dne 30. marca 1911 čitam v uvodnem članku m. dr. tudi sledeče zanimive vrstice: „Mi (namreč slovenski klerikalci) javno pozivamo urednika „Stajerca“, oziroma sodelnike, naj na javnem shodu ali pa pred dvema zanesljivima pričama dobesedno izjavijo to, kar pišejo v „Stajercu“. Uverjeni nam bodo, da se bo takoj od

vseh posojilnic o kojih lažejo, vložiti, proti njim tožba, in jim je več mesecev priznati stanovanje na državne stroške zagotovljeno.“ „Stajerc“ urednik to dobro vè! itd. itd. ...

Jaz s polnim imenom podpisani urednik „Stajerca“ sicer nisem posebni prijatelj stega stanovanja na državne stroške. Ali na poziv izjavljam tem potom javno in nepreklicno, da sem pripravljen, želji „Slovenskega gospodarja“ v polnem obsegu ustreči. Pripravljen sem torej na lastno odgovornost od prve do zadnje besede javno ustmeno navjati, kar sem gledé slovenskih posojilnic „Stajercu“ napisal. Prosim torej v najljubši veži ponižnosti, naj mi slovenski klerikalci vsrhu potrebno priliko psiskrbijo. In radevolno prenesti sodnijsko zasledovanje, radevolno se hočem podvreči nalogi, da pred sodnijo resno dokažem.

Upam, da „Slov. gospodar“, katerega glavni urednik je vendar bivši poslanec g. dr. Ant. Korošec, ki pa je tudi uradno glasilo slovensko-klerikalne stranke na Stajerskem, svoje besede ne bode snedel. Seveda, tega se pač v kljub moji splošno znani ponižnosti ne more zahtevati, da bi sploh kakšno besedico pred le dvema klerikalnima pričama izpregovoril. Trave rasti ne slišim od prvakov sem že doživel, da so proti meni hoteli ali nehoti po krivem prisegali in pri predlagam torej v smislu poziva „Slov. gospodarja“, odnosno slovensko-klerikalni stranki sledeči načrt: Klerikalci naj skličejo v Ptuj javni shod, na katerega bodo imeli sami svojimi pristaši in posojilničarji, ravnotako pa jaz z mojimi pristaši, prosti vstop. Predsednik shoda se zaveže, varovati svobodno besedo. Obnem naj se nastavi od klerikalne in od druge strani po dva zapisnikarja. Na takem shodu, mora biti miren in objektivni, sem pripravljen vse še enkrat povedati, kar sem gledé slovenskih posojilnic v „Stajercu“ napisal. Jaz grem še dalje: gg. klerikalcem morda ne bode ljub, da vse ponavljam; naj mi torej pismeno povedo kaj želijo slišati. In še dalje grem: povedal bodem na shodu gledé slovenskih posojilnic še mnogo več, nego sem v „Stajercu“ napisal. ...

To moj odgovor na javni poziv slovenske klerikalne stranke. Zdaj ne sme seveda noben izgovor pomagati. Jaz ostanem do pite svoje besedi in upam, da zdaj tudi klerikalci ne bode srce v blagoslovljene hlače padlo. Ali bi klerikalci zdaj odnehal in svojo besedo snedli, potem bi nam sami javno pričali, da je „Stajerc“ le golo resnico pisal. Naj se torej stvar pojasni, — v javnosti, pred ljudstvom in pred sodnijo. ...

Z vročo željo pričakujem odgovora!

V Ptuj, 3. aprila 1911.

Karl Linhart, urednik „Stajerca“

* * *

L. 1907 kandidirala je „Stajerc“eva stranka skoraj v vseh spodnještajerskih volilnih okrajih. Brez da bi prirejali shode in delali reklamo, naravnost minimalnimi sredstvi, smo vendar prav lepe uspehe dosegli. Tako smo dobili 24. okraju (Maribor, Ljutomer, Zgornja Brgona) 1706 glasov, v 25. okraju (Konjice, Maribor, Slov. Bistrica) 2077 glasov, v 26. okraju (Ptuj, Ormož) 1317 glasov. Vse to, kakor čeno, brez vsake večje in pomembnejše agitacije. Številke so nam dokaz, da potrebujemo ljudstvo le poduka in da se potem na svojo pravo stran postavi. Vsled tega se bomo letos bolj žilavo in živahno volilnega boja udeležili. Pokazati hočemo, da je zaveda kmetijsko ljudstvo na naši strani. Opozarjamo torej zaupnike, naj se pripravijo na agitacijo. V kratkem bomo razposlali pomena navodila in sklepe, po katerih naj se upniki strogo ravnaajo! Obenem nam naj poročajo, kako stoji splošno naziranje v njih okraj, kaj govorijo ljudje, kaj delajo nasprotniki in Vsakdo stori svojo dolžnost!

Prvaški klerikalci se že pripravljajo na črtni in iščejo v svoji bogati zalogi vsa sredstva, laži, zavijanja in obrekovanja, hujskanja in tiranja. Kakor nasilni divjaki se bodejo zopet na to vlogo slovensko ljudstvo vrgli in mu v ljevali svoje poznate kandidate. Neumnežem bodejo zopet rekli, da je „vera v nevarnosti“.

Politična

šala

Naša slika kaže „oncle Sama“, ki pomeni Združene države Severne Amerike. Na tleh pa vidimo Mehikanca Diaza in Madreda, ki sta voditelja notranjih krvavih bojov v Mehiki. Medtem ko se ta dva pretepavata, pride „Oncle Sam“ in hoče „posredovati“. Bržkone pa je namen njegovega „posredovanja“, da v takne obadva (torej celo Mehiko) v svojo veliko taško. ...

Dober tek!

Zdravi želodec imamo in ne tišči nas v želodcu, nimamo več bolečin, odkar rabimo Fellerjeve odvajajoče Rhabarber-kroglice z zn. „Elsapillen“. Pora